

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023-2024

ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ – Ι

A) ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ – Ι

- A.1. Προϊστορική εποχή: Χαρακτηριστικά κτίσματα και σύνολα της Παλαιολιθικής και Νεολιθικής εποχής. Σέσκλο Βόλου, Ιεριχώ, New Grange, Avebury, Stonehenge.
- A.2. Αρχαία Αίγυπτος. Ιστορικό και Πολιτιστικό Πλαίσιο. Η αιγυπτιακή αρχιτεκτονική και τα βασικά χαρακτηριστικά της. Παλαιό Βασίλειο: Άβυδος, Σαχάρα, Γκίζα. Μέσο Βασίλειο, Fayoum. Νέο βασίλειο: Θήβες, Καρνάκ, Άβυδος, Λούξορ.
- A.3. Μεσοποταμία: Ασσυρία-Βαβυλωνία. Ziggurat της Ur, η Βαβυλώνα του Ναβουχοδονόσωρα, Πύλη Ισάτ, Πύργος της Βαβέλ
- A.4. Ισραήλ, Περσία, Μικρά Ασία, Συρία. Ναός του Σολωμόντος. Περσέπολις, Δαρείος και Ξέρξης, Χιττίτες.
- B.1. Αρχιτεκτονική στον Ελληνικό χώρο κατά την προϊστορική εποχή:
2000-1400 π.Χ. Μινωικός πολιτισμός. Κνωσός, Χαμαίζι, Φαιστός. Κυκλαδικός πολιτισμός, Θήρα. Ακρόπολη της Τροίας.
1580-1100 π.Χ. Μυκηναϊκός πολιτισμός. Τίρυνς, Μυκήνες, Πύλος.
- B.2. 1100-480 π.Χ. Αρχαία Ελλάδα-Αρχαϊκή εποχή: Η λειτουργία του αρχαιοελληνικού ναού. Οι αρχιτεκτονικοί ρυθμοί. Χαρακτηριστικοί ναοί από την Ελλάδα, Μ. Ασία, Μεγάλη Ελλάδα. Ιπποδάμειο σύστημα. Μίλητος, Πριήνη, Όλυθος.
- B.3. 480-323 π.Χ. Αρχαία Ελλάδα – Κλασική εποχή. Η οικοδομική διάρθρωση του αρχαίου ελληνικού ναού. Υλικά και τρόποι δομής. Ναοί: Αφείας Αθηνάς στην Αίγινα, Επικούρειου Απόλλωνα στη Φιγάεια, Συγκρότημα Δελφών, Ποσειδώνος στο Σούνιο.
- B.4. Αρχαία Ελλάδα - κλασική εποχή (συνέχεια). Ακρόπολη Αθηνών. Θησείο, Ελευσίνα, Παναθηναϊκό στάδιο. Μουσείο Αλικαρνασσού. Θέατρα, Οχυρωματική αρχιτεκτονική.
- B.5. 323-86 π.Χ. Αρχαία Ελλάδα – Ελληνιστική εποχή. Ναοί Μ. Ασίας Λίνδου. Συγκροτήματα Επιδάουρου, Μεσσήνης, Περγάμου, Μιλήτου, Σαμοθράκης. Αθήνα: Μνημείο Λυσικράτη, στοά Αττάλου, ναός Ολυμπίου Διός. Κατοικίες. Ανάκτορο Βεργίνας. Μακεδονικοί τάφοι.
- Γ.1. Παλαιοχριστιανική και βυζαντινή αρχιτεκτονική: Ιστορικά δεδομένα, θεολογικό υπόβαθρο, υλικά και τεχνικές, μορφές και λειτουργικά στοιχεία, αρχιτέκτονες και χορηγοί.
- Γ.2. Η μετάβαση από τη ρωμαϊκή στη βυζαντινή πόλη – τειχίσεις πόλεων.
- Γ.3. Η αρχιτεκτονική κατά την Παλαιοχριστιανική περίοδο. Κατακόμβες και ευκτήριοι οίκοι. Μουσουλεία, μαρτύρια. Εμβληματικά μνημεία της περιόδου.
- Γ.3. Η βυζαντινή αρχιτεκτονική στα χρόνια του Ιουστινιανού. Κωνσταντινούπολις και λοιπά αυτοκρατορικά ιδρύματα. Η αρχιτεκτονική στο Βυζάντιο από τον 6^ο έως τον 10^ο αιώνα.
- Γ.4. Η αρχιτεκτονική στο Βυζάντιο κατά τη μέση Βυζαντινή περίοδο (10^{ος} -13^{ος} αι.). Ελλαδική σχολή. Καστοριά.
- Γ.5. Η αρχιτεκτονική στο Βυζάντιο κατά την τελευταία περίοδο (1204-1453). Δεσποτάτο Ηπείρου, Θεσσαλονίκη, Μυστράς, Κωνσταντινούπολις. Μοναστηριακή αρχιτεκτονική.

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

1. Λάββας, Γεώργιος, *Επίτομη Ιστορία της Αρχιτεκτονικής*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 2002.
2. Μπούρας, Χαράλαμπος, *Μαθήματα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής*, Α' τόμος, Εκδόσεις Συμμετρία, 1991.
3. Μπούρας, Χαράλαμπος, *Μαθήματα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής*, Β' τόμος, Εκδόσεις Μέλισσα, 2001.
4. Μπούρας Χαράλαμπος, *Βυζαντινή και μεταβυζαντινή αρχιτεκτονική στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα 2001, σελ. 47-162.

5. Τάντσης Αναστάσιος, *Η αρχιτεκτονική σύνθεση στο Βυζάντιο. Εισαγωγή*, University Studio Press, 2012
6. Ćurčić, Slobodan, *Architecture in the Balkans*, Yale University Press, 2010.
7. Kostof, Spiro, *A History of Architecture. Settings and Rituals*, 2nd ed., Oxford University Press, 1995.
8. Krautheimer Richard, *Παλαιοχριστιανική και Βυζαντινή Αρχιτεκτονική* (ελλ. μεταφ.), Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1991.
9. Mango, Cyril, *Byzantine Architecture*, N.Y., 1976.
10. Muller - Wiener, Wolfgang, *Η αρχιτεκτονική στην αρχαία Ελλάδα*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1995.
11. Lloyd, Seton – Muller, Hans-Wolfgang, *Ancient Architecture*, Phaidon Press, 2004.
12. Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2009.
13. Trachtenberg, Marvin - Isabelle Hyman, *Architecture from PreHistory to Post-Modernism/ The Western Tradition*, 2nd ed. Prentice Hall, 2003.

B) ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ - I

- A.1. Προϊστορική Τέχνη στην Ευρώπη και τη Βόρειο Αμερική (Παλαιολιθική Εποχή, Νεολιθική Εποχή)
- A.2. Αιγυπτιακή Τέχνη (Αρχαίο Βασίλειο, Μέσο Βασίλειο, Νέο Βασίλειο, 18^η Δυναστεία)
- A.3. Αρχαία Τέχνη της Εγγύς Ανατολής (Σουμεριακή Τέχνη, Ασσυριακή Τέχνη, Περσική Τέχνη)
- B.1. Η Τέχνη του Αιγαίου (Κυκλαδική Τέχνη, Μινωική Τέχνη, Μυκηναϊκή Τέχνη)
- B.2. Αρχαία Ελληνική Τέχνη (Γεωμετρικός ρυθμός, Ανατολίζων Ρυθμός, Αρχαϊκή Αγγειογραφία, Αρχαϊκή Γλυπτική, Κλασική Ζωγραφική, Γλυπτική του 4^{ου} αιώνα, Ελληνιστική Γλυπτική)
- B.3. Ρωμαϊκή Τέχνη (Ζωγραφική, Γλυπτική)
- Γ.1. Παλαιοχριστιανική και Βυζαντινή Τέχνη

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

Janson H.W. & Anthony F. Janson, *Ιστορία της Τέχνης. Η Δυτική Παράδοση*, μτφρ. Μαριάννα Αντωνοπούλου, Νάνσυ Κουβαράκου, επμ. Γιώργος Τσιούρης, Άννα Μπενάκη, Ίων εκδόσεις Έλλην.

Κολοκοτρώνης Γιάννης, *Ιστορία της Τέχνης, Εισαγωγή, 1ο Εξάμηνο*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις ΔΠΘ.

Πλάντζος Δημήτρης, *Ελληνική τέχνη και αρχαιολογία 1200-30 π.Χ.*, Καπόν, 2016